

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/49/2021
Identifikačné číslo spisu:	7115203490
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7115203490.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. J. W., bývajúceho v K., R. X, zastúpeného JUDr. Richardom Kovalčíkom, advokátom so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 25C/93/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. júna 2020 sp. zn. 6Co/108/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. júna 2020, sp. zn. 6Co/108/2019 v jeho potvrdzujúcej časti a vo výroku o trovách konania, ako aj rozsudok Okresného súdu Košice I zo 6. septembra 2018 č. k. 25C/93/2015-116 s výnimkou výroku, ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, z r u š u j e a v e c v r a c i a okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“, resp. „okresný súd“) rozsudkom zo 6. septembra 2018 č. k. 25C/93/2015-116, žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.000,- eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol (výrok II.). Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške (výrok III.). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v danom spore sa žalobca domáhal od žalovanej zaplattenia sumy 20.000,- eur titulom náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu, spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), na tom skutkovom základe, že policajné orgány nesprávnym postupom a nezákonnými rozhodnutiami v správnom konaní mimoriadne závažne a intenzívne zasiahli do jeho ústavného práva, vyplývajúceho mu z článku 16 ods. 1 a z článku 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Základné právo citované v uvedených ustanoveniach Ústavy Slovenskej republiky je priamo späté s ochranou osobnosti, teda s ochranou práv spätých s osobnosťou človeka a s jej rozvojom. Nesprávnosť postupu, resp. rozhodnutí policajných orgánov, žalobca videl v tom, že rozhodnutím Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát, oddelenie bezpečnosti cestnej premávky Košice zo dňa 12. júna 2012 mu bola v zmysle § 91 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z. z.“) stanovená, okrem iného, povinnosť podrobiť sa preskúmaniu zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla. Proti uvedenému

rozhodnutiu podal dňa 9. júla 2012 odvolanie a žiadal, aby Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach namietané rozhodnutie zrušilo. Rozhodnutím Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Krajského dopravného inšpektorátu Košice zo dňa 6. septembra 2012, č. KRPZ-KE-KD12-P-164/2012, krajské riaditeľstvo policajného zboru odvolanie žalobcu zamietlo, rozhodnutie ORPZ Košice zo dňa 12. júna 2012 potvrdilo a žalobcu poučilo o možnosti súdneho prieskumu rozhodnutia. Keďže žalobca bol toho názoru, že vyššie uvedené rozhodnutia sú nezákonné, podal žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánov verejnej správy na Krajskom súde v Košiciach dňa 13. novembra 2012, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia krajského riaditeľstva policajného zboru zo dňa 6. septembra 2012. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 21. februára 2013, sp. zn. 6S/330/2012 zrušil napadnuté rozhodnutie KRPZ, Krajského dopravného inšpektorátu Košice zo dňa 6. septembra 2012 ako vydané v rozpore so zákonom. V rozhodnutí konštatoval, že postup a následné rozhodnutia policajných orgánov v uvedenom správnom konaní boli šikanózne, svojvoľné a nemajúce právny základ. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, bol navyše toho názoru, že správne konanie bolo vedené policajnými orgánmi nedôvodne a napadnuté rozhodnutie nikdy nemalo byť vydané. Na základe uvedeného žalobca dôvodil, že všetky uvedené okolnosti vyvolali u neho pocit ohrozenia, ktorý tkvel predovšetkým v tom, že policajné orgány môžu kedykoľvek a to aj bez toho, aby bol na to daný právny základ, začať voči nemu konanie, následkom ktorého mohlo byť v konečnom dôsledku aj odobranie oprávnenia na vedenie motorového vozidla, ktoré potreboval pre výkon svojho zamestnania, a strata ktorého mu mohla spôsobiť nemalé problémy, vrátane finančných. V ďalších podrobnostiach žalobca poukázal, že doklad o zdravotnej spôsobilosti, ktorý podľa prvostupňového policajného orgánu nebol v súlade s prílohou č. 7 vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 413/2010 Z. z., trpel len nesúladom, spočívajúcim v nedodržaní formy dokladu, nie v jeho obsahu, ktorý bol dodržaný. Z jeho obsahu bolo bezpochyby zrejmé, že žalobca je plne zdravotne spôsobilý na vedenie motorového vozidla. Napriek uvedenému bol opätovne nútený absolvovať vyšetrenie zdravotnej spôsobilosti a následne dňa 27. augusta 2012 doručil prvostupňovému policajnému orgánu doklad o zdravotnej spôsobilosti už na požadovanom tlačíve. Aj napriek takto splnenej povinnosti sa druhostupňový policajný orgán žalobcom predloženým dokladom o zdravotnej spôsobilosti nezaoberal a dňa 6. septembra 2012 vydal rozhodnutie, ktorým potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu, podľa ktorého bola žalobcovi uložená povinnosť podrobiť sa preskúmaniu zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla.

1.1. Po vykonanom dokazovaní a vec právne posúdiac podľa ustanovení § 27 ods. 1, § 1, § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, 2, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. spolu s článkom 16 ods. 1, článkom 19 ods. 1 Ústavy SR súd prvej inštancie uzavrel, že správne orgány vyššie uvedeným postupom a rozhodnutiami, ktoré nemali byť vydané zasiahli do osobnostnej sféry žalobcu, čím došlo k porušeniu jeho ústavného práva na súkromie v zmysle čl. 16 ods. 1 i čl. 19 ods. 1 Ústavy. Okresný súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že uloženie povinnosti, ktorá sa týka posúdenia otázky zdravotného stavu človeka, teda aj posúdenia zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla, sa týka priamo osobnosti človeka a v prípade, ak je táto povinnosť uložená v rozpore so zákonom, tak ako to bolo v posudzovanom prípade, je nutné považovať takéto konanie za neoprávnený zásah do ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby. Rozhodnutiami policajných orgánov bola uložená žalobcovi povinnosť podrobiť sa preskúmaniu zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorového vozidla, čím došlo k obmedzeniu jeho nedotknuteľnosti, resp. k zásahu do jeho telesnej integrity a súkromia, keďže bol nútený podrobiť sa takejto povinnosti. Pri posudzovaní intenzity zásahu vychádzal aj z ďalších okolností, ktoré predstavujú následnú reakciu, ktorý zásah vyvolal v osobnom, rodinnom, aj v spoločenskom postavení žalobcu. V tomto smere poukázal na výpoveď svedka T. W., brata žalobcu, ktorý potvrdil, že brat situáciu celý čas intenzívne prežíval, rovnako členovia celej rodiny. Celá situácia trvala vyše roka, počas ktorého obdobia nebolo príjemné s bratom komunikovať, pretože každý rozhovor skončil pri danej téme a jeho nespokojnosti. Okresný súd dospel k záveru, že všetky uvedené následky vydaného rozhodnutia správneho orgánu na osobu žalobcu predstavujú nemajetkovú ujmu, ktorá je v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, keďže z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že takéto rozhodnutie nemalo byť vydané, na jeho základe sa žalobca nemal podrobiť preskúmaniu zdravotného stavu na vedenie motorového vozidla a tak ako konštatoval najvyšší súd vo svojom rozhodnutí, jedinou povinnosťou ako odstrániť protiprávny stav a vážny zásah do práv žalobcu bolo zastavenie neodôvodnene vedeného konania správnym orgánom. Berúc do úvahy všetky okolnosti

prípade, vychádzajúc zo zmyslu právnej úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. a súdnej praxe súd prvej inštancie konštatoval, že nemajetkovú ujmu, ktorá žalobcovi vznikla nie je možné odstrániť inak, ako priznaním zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady, keďže samotné konštatovanie porušenia práv žalobcu nie je dostatočným zadosťučinením, a to vo výške 5.000,- eur, ktorú sumu považoval za primeranú, s prihliadnutím na všetky okolnosti veci, i s prihliadnutím na kritéria v súlade s ustanovením § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.; žalobu nad sumu 5.000,- eur ako neopodstatnenú zamietol. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojitosti s § 262 ods. 1, 2 CSP. Napriek tomu, že žalobe nevyhovelo v celom rozsahu, konštatoval, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, vzhľadom na povahu sporu, kedy výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu po posúdení jednotlivých okolností prípadu. Zároveň uviedol, že pri určovaní trov konania bude vychádzať z výšky priznanej sumy.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej, rozsudkom zo 16. júna 2020 sp. zn. 6Co/108/2019 ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP) potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, okrem výroku II., ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Uviedol, že súd prvej inštancie vykonal v danej veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Dokazovanie vyhodnotil podľa ustanovení § 191, § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv, ani iná vada konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Blížšie k jednotlivým odvolacím námietkam žalovanej o nedostatočnom odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že toto rozhodnutie je správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce, preto na jeho dôvody aj odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). Okresný súd svoje úvahy, ako dospel ku skutkovým a právny záverom náležite uviedol, rovnako tak aj právne predpisy, ktoré na daný prípad aplikoval. Nemožno mu vytýkať, že by jeho rozhodnutie bolo arbitrálne. Nedôvodná bola aj odvolacia námietka žalovanej/odvolateľky o nedostatku jej pasívnej legitímácie, resp. nedostatočnom odôvodnení právneho posúdenia uplatneného nároku. Odvolací súd zdôraznil, že právne posúdenie je vecou súdu. Pri právnom posúdení súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových tvrdení vyjadrených v žalobe, resp. v písomných a ústnych vyjadreniach žalobcu v priebehu konania, ktoré potom podriadil pod príslušné ustanovenia hmotnoprávneho predpisu. Z obsahu žaloby jednoznačne vyplynulo, že žalobca si v konaní uplatnil nárok titulom náhrady škody spôsobenej orgánom štátu v dôsledku nezákonného rozhodnutia v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. a nie ako tvrdila žalovaná podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, keď dôvodil, že policajné orgány mu nesprávnym postupom a nezákonnými rozhodnutiami v správnom konaní mimoriadne závažne a intenzívne zasiahli do jeho ústavného práva vyplývajúceho mu z Ústavy SR. V žalobe rozhodnutia policajných orgánov označil žalobca za nezákonné, svojvoľné a nemajúce právny podklad. Súd prvej inštancie preto správne ustálil, že predmetom konania je náhrada škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci - Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresného dopravného inšpektorátu, Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky Košice zo dňa 12. júna 2012. O správnosti uvedeného záveru svedčí aj to, že žalobca si svoj nárok uplatnil podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku u žalovanej (žiadal náhradu nemajetkovej ujmy), čo je jedným z predpokladov úspešného uplatnenia nároku zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v súdnom konaní. Odvolací súd ako nedôvodné vyhodnotil aj odvolacie námietky o neexistencii škody a nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou a nezákonným rozhodnutím. Naopak mal za to, že súd prvej inštancie dostatočným spôsobom vysvetlil svoje úvahy, na základe ktorých dospel k záveru o preukázaní vzniknutej škody, ktorá spočívala v ujme na psychickej sfére žalobcu. Odvolací súd sa stotožnil aj s tvrdením žalobcu, že na preukázanie zásahu do psychiky nie je predloženie lekárskej správy nutné a je potrebné zohľadniť, že žalobca okrem iného (celkom pochopiteľne) upriamil pozornosť na právnu neistotu, spôsobenú nezákonným rozhodnutím, keď sa obával, že mu bude odobratý vodičský preukaz. Právna neistota je psychická kategória, ktorej hĺbka a rozsah sú náročne preukázateľné a je zbytočné ich zisťovať prostredníctvom psychologického alebo psychiatrického posudku. Okresný súd v danom prípade dostatočným spôsobom zohľadnil všetky skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania a aj

odvolací súd dospel k záveru, že vykonaným dokazovaním bolo dostatočne preukázané, že došlo k zásahu do nemajetkovej sféry žalobcu (osobnostnej sféry žalobcu) vzhľadom na celý priebeh konania pred správnymi orgánmi, ktoré Krajský súd v Košiciach a Najvyšší súd Slovenskej republiky jednoznačne označili za šikanózne, svojvoľné, nemajúce právny základ, obsahujúce absolútne nelogické a absurdné tvrdenia. Nemožno opomenúť ani tú skutočnosť, že takýto zásah - neistota a „pokračujúci boj s orgánmi verejnej moci“ trval dlhé obdobie, a to od doručenia rozhodnutia policajného orgánu dňa 4. júla 2012 až do právoplatného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 18. septembra 2013. Pokiaľ ide o výrok o trovách konania, ktorý bol taktiež žalovanou napadnutý, ani v tomto prípade odvolací súd nepovažoval odvolacie námietky žalovanej za opodstatnené, konštatoval, že o trovách prvoinštančného konania rozhodol okresný súd podľa príslušných ustanovení CSP, pričom zohľadnil, že žalobca bol v základe nároku plne úspešný a výška plnenia závisela od úvahy súdu. O trovách odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP, konštatujúc, že žalobca mal v odvolacom konaní plný úspech, preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu, žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a ďalej ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP, majúc za to, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Bližšie, vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP) žalovaná konkretizovala tak, že odvolací súd sa riadne nevysporiadal so všetkými jej námietkami, vyhodnotil ich ako nedôvodné, avšak bez ich hlbšieho posúdenia a bez preskúmania postupu súdu prvej inštancie vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu a prijatým záverom, v dôsledku uvedeného trpí rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľnosťou. V rozsudkoch súdov nižších inštancií absentuje riadne a presvedčivé odôvodnenie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, absentuje zdôvodnenie a vysvetlenie, prečo samotné prejednanie veci a konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, absentuje spôsob, akým súdy uvažovali a podľa akých kritérií mali za to, že náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur je vzhľadom na zistený skutkový stav a vykonané dokazovanie primeraná. Podľa presvedčenia žalovanej, v konaní vykonané výpovede svedkov neboli a nie sú spôsobilé preukázať dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku, nepreukazovali utrpenie žiadnej ujmy v žiadnej sfére jeho života. Hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o nepreskúmateľnú svojvoľnú úvahu, nie je možné vychádzať len z tvrdení žalobcu, ale hlavne z výsledkov dokazovania ohľadom existencie dôvodov priznania nemajetkovej ujmy aj ohľadom skúmania relevantných zákonných podmienok determinujúcich ich výšku. Priznaná suma je privysoká a nepreukázaná, v uvedenej súvislosti sa podľa názoru dovolateľky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V uvedenom smere poukázala na závery vyplývajúce z rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/289/2017 zo dňa 5. septembra 2018. V ďalších častiach podaného dovolania, opätovne podrobila kritike úvahu súdov nižších inštancií, akým spôsobom dospeli k výške nemajetkovej ujmy v sume 5.000,- eur. Žalovaná ešte zdôraznila, že odvolací súd sa nevysporiadal s jej námietkou o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a tiež s námietkou, že sa jedná o žalobu (podľa jej obsahu) na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam danej veci a k rozhodnutiam o preskúmaní zdravotnej spôsobilosti, vyjadrila presvedčenie, že správne orgány postupovali v súlade s ustanoveniami zákona o cestnej premávke, ktoré policajné orgány na takýto postup plne oprávňuje. V závere podaného dovolania dovolateľka požiadala o odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, majúc za to, že v konaní došlo zo strany konajúcich sudov k vážnym pochybeniam, s poukazom na výšku súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Dovolací súd žiadala, aby rozsudok tak odvolacieho ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovanej, dovolací súd žiadal, aby podané dovolanie žalovanej odmietol, resp. zamietol pre jeho neprípustnosť, resp. nedôvodnosť. Vyslovil presvedčenie, že v danej veci nebol naplnený ani jeden zo žalovanou uplatnených dovolacích dôvodov.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená podľa § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Žalovaná vo svojom dovolaní uviedla, že ho podáva v prvom rade v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd znátočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady znátočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu

realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

13. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

14. V preskúmvanej veci dovolateľka vidí vadu podľa § 420 písm. f/ CSP v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie; teda v rozpore s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie (§ 393 CSP). Konkrétne sa odvolací súd riadne nevysporiadal s námietkami žalovanej : a/ prečo samotné prejednanie veci a konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'uchinením b/ o absencii presvedčivého odôvodnenie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy prvoinštančným súdom, ďalej s námietkou c/ o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej a napokon d/ s námietkou, že sa jedná o žalobu (podľa jej obsahu) na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

15. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

16. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

16.1 V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

16.2 Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A,

č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

17. Dovolací súd akcentuje, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (viď § 387 ods. 1 až 3 CSP). V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

18.1 Dovolací súd tiež poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu III. ÚS 314/2018 podľa ktorého odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

19. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na zákonné rozhodnutie v zmysle § 393 CSP.

19.1. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaná už ako odvolateľka učinila obsahom svojich odvolacích námietok (č.l. 138 a nasl. spisu), že súd prvej inštancie sa zrozumiteľne a presvedčivo nevysporiadal s jej tvrdeniami prečo samotné prejednanie veci a konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením, tiež námietku nedostatočného odôvodnenia priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, nedostatku pasívnej vecnej legitimácie a napokon aj námietkou, že sa jedná o žalobu (podľa jej obsahu) na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

19.2. Z dôvodov napadnutého rozhodnutia nie je podľa dovolacieho súdu zrejmé ako sa s niektorými špecifickými a pre výsledok sporu podľa názoru dovolacieho súdu rozhodujúcimi námietkami vypořiadal odvolací súd. Neplatí to ale pokiaľ ide o námietky nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej a tvrdenej absencii predpokladov zodpovednosti žalovanej v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.. S týmito námietkami sa odvolací súd vypořiadal v bodoch 36 až 47 svojho rozhodnutia a podľa názoru dovolacieho súdu dostatočným spôsobom. Odvolací súd pritom uviedol, že „...pri právnom posúdení súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových tvrdení vyjadrených v žalobe, resp. v písomných a ústnych vyjadreniach žalobcu v priebehu konania, ktoré potom podriadil pod príslušné ustanovenia hmotnoprávneho predpisu...a to zákona č. 514/2003 Z. z.zo žaloby vyplynulo, že rozhodnutia policajných orgánov považuje žalobca za nezákonné, svojvoľné a nemajúce právny podklad, pričom zásah trval od doručenia rozhodnutia prvostupňového policajného orgánu až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie preto správne ustálil, že predmetom konania je náhrada škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci - Okresného riaditeľstva Policajného zboru - Okresného dopravného inšpektorátu, Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky Košice zo dňa 12. júna 2012 a nie podľa ustanovení Občianskeho zákonníka...v konečnom dôsledku žalobca si svoj nárok uplatnil podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku u žalovanej (žiadal náhradu nemajetkovej ujmy), čo je jedným z predpokladov úspešného uplatnenia nároku zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v súdnom konaní...“. V bode 40 rozhodnutia sa odvolací súd tiež náležitým spôsobom vyjadril k správnosti preskúmaných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia. Konštatoval (vzhľadom na okolnosti prípadu), že okresný súd dospel k správnym záverom o existencii nezákonného rozhodnutia, existencii škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Vysvetlenie predmetných námietok je z pohľadu dovolacieho súdu postačujúce. Neplatí to však o tom, akým spôsobom odvolací súd reagoval na námietky žalovanej o neprimeranej výške priznanej nemajetkovej ujmy (podľa akých kritérií dospel k jej výške) a v danej súvislosti tiež dostatočne nevysvetlil (a rovnako tak aj súd prvej inštancie) prečo nepovažoval samotné prejednanie veci a konštatovanie porušenia práva za dostatočné zadost'učinenie. V dôsledku absencie vyporiadania sa so všetkými relevantnými námietkami sa stala úvaha súdov nižších inštancií, na základe ktorej určili voľnu úvahou výšku nemajetkovej ujmy nepreskúmateľnou. Podľa dovolacieho súdu v napadnutom rozsudku úplne absentuje pokiaľ ide o výšku priznanej nemajetkovej ujmy komparácia s inými obdobnými prípadmi, ktorá skutočnosť by mala byť už bežnou súčasťou (viď judikatúra najvyššieho súdu v bode 19.3 tohto rozhodnutia) rozsudku, o aký v preskúmanej veci išlo. Dovolací súd si je vedomý, že takéto rozhodovanie je spojené s istým ťažkosťami (vzhľadom na rozsah a dostupnosť databáz súdnych rozhodnutí) avšak princíp právnej istoty (a aj už ustálená súdna prax) tak, ako je zakotvený v Čl.2 CSP si takýto postup súdu vyžaduje. Najvyšší súd pripomína, že právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu (čl. 2 ods. 3 CSP).

19.3 V súvislosti s vyššie uvedenými konštatovaniami dovolací súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru k problematike priznávania výšky nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch; v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6Cdo/37/2012 najvyšší súd dospel k záveru, že „...súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, obdobných veciach...“; v tomto rozhodnutí poukázal aj na nález ústavného súdu z 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESĽP z 17. júla 2012 (v prípade Winkler proti Slovenskej republike). Obdobné závery vyplývajú aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu, a to z 24. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/19/2018 a z 20. júna 2019 sp. zn. 3Cdo/25/2019 v zmysle ktorých, „...pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné prihliadať na iné právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie, ako aj v kontexte s rozhodnutiami ESĽP a ústavného súdu...“. V rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6MCdo/15/2012 najvyšší súd dospel k záveru, podľa ktorého „...určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z....“. Napokon dovolací súd uvádza, že už v rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 najvyšší súd konštatoval, že „...i keď je výška zadost'učinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať“. Pri ďalšom

rozhodovaní sa odvolací súd bude dôsledne zaoberať aj s tvrdeniami žalovanej, či v danom prípade samotné prejednanie veci a konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadost'učinením, v ktorej súvislosti poukazovala aj na čas trvania „stavu neistoty“ žalobcu a v nadväznosti na to citovala judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky. Dovolaciemu súd je zrejmé, že rozhodnutia tohto súdu nie sú súčasťou ustálenej súdnej praxe tak, ako ju má na mysli judikatúra najvyššieho súdu, avšak skutočnosti prezentované žalovanou v uvedenom smere sú aj v rovine tvrdení/argumentov, na ktorá mala dostať odpoveď.

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že absencia vysporiadania sa s podstatnými a špecifickými tvrdeniami žalovanej uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie dovolateľovho namietaného základného práva aj s poukazom na čl. 46 ods. 1 Ústavy aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Dovolateľka preto opodstatnene namietala porušenie jej procesných práv v takej miere, že postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako súdu prvej inštancie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho a prvoinštančného súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal návrhom žalovanej o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

22. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku dovolací súd nepristúpil ani k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné posudzovať otázky súvisiace so správnosťou právneho posúdenia veci (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.